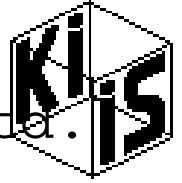

Vilmorus Ltd.

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

INTERNET <http://www.cbos.pl>

OŚRODEK INFORMACJI

693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

00 - 503 W A R S Z A W A

E-mail: sekretariat@cbos.pl

TELEFAX 629 - 40 - 89

BS/84/2000

POLACY, WĘGRZY, CZESI, LITWINI I UKRAIŃCY O INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

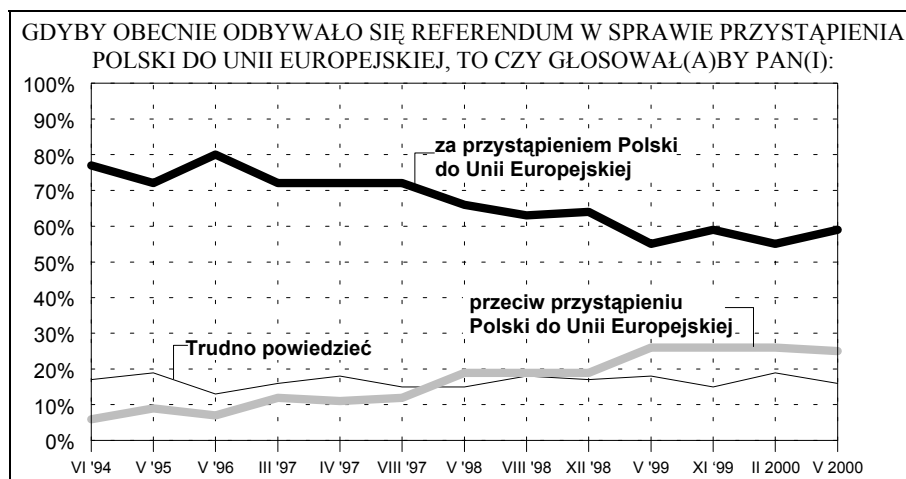
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2000

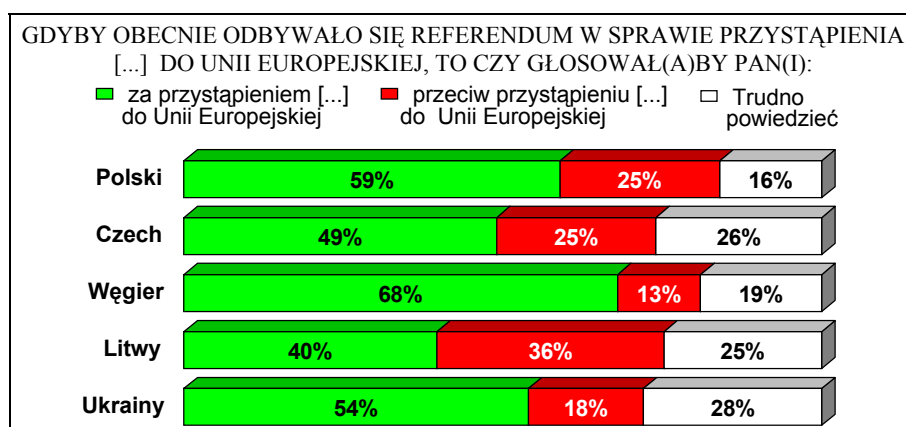
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

POLACY, WĘGRZY, CZESI, LITWINI I UKRAIŃCY O INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

- W ciągu ostatnich trzech miesięcy (od lutego do maja) nieco wzrosła (o 4 punkty procentowe) liczba zwolenników integracji Polski z Unią Europejską. Obecnie 59% ankietyowanych głosowałoby za wejściem naszego kraju do tej organizacji, a jedna czwarta byłaby przeciw. Oznacza to, że w ostatnim roku tendencja do obniżania się społecznej aprobaty integracji została zahamowana.

- Jak wynika z badań przeprowadzonych w Polsce, Czechach, na Węgrzech, na Litwie i na Ukrainie integracja z Unią Europejską cieszy się relatywnie największym poparciem wśród Węgrów. Najrzadziej za wejściem swojego kraju do tej organizacji skłonni byłiby opowiedzieć się Litwini. Aprobata integracji w Polsce jest stosunkowo wysoka na tle wyników uzyskanych w badanych krajach, wyższa niż na Litwie, w Czechach i na Ukrainie.

- Węgrzy nie tylko najczęściej deklarują zamiar poparcia integracji w referendum, ale są także najbardziej zadowoleni z dotychczasowych stosunków ich kraju z państwami Piętnastki oraz relatywnie najlepiej oceniają zaawansowanie procesu integracji z Unią Europejską.

Negocjacje w sprawie członkostwa Polski w Unii Europejskiej weszły w decydującą fazę. Przedmiotem rozmów będą m. in. tak trudne i budzące kontrowersje sprawy, jak: swobodny przepływ osób, budżet i finanse, a w dalszej kolejności rolnictwo. Strona polska podtrzymuje swoje stanowisko dotyczące gotowości wejścia naszego kraju do tej organizacji na początku 2003 roku. W przesłanej do Brukseli nowej, trzeciej już wersji Narodowego Planu Przygotowania do Członkostwa zawarto cele i zadania związane z integracją oraz kalendarz ich wykonania. Jednocześnie jednak z kręgów unijnych coraz częściej docierają sygnały, że data ta może ulec przesunięciu o dwa lata - nie tylko ze względu na ewentualne opóźnienia we wdrażaniu prawa unijnego i inne zaniedbania z naszej strony, ale także z powodu konieczności reformy działania instytucji europejskich i wzrastających obaw społeczeństw państw unijnych przed integracją. Jak pokazują wyniki badań opinii publicznej, słabnie poparcie dla rozszerzenia Unii w krajach Piętnastki. Odpowiedź na pytanie, jak się ono kształtuje w Polsce, przynoszą wyniki naszego majowego sondażu¹.

Podobnie jak przed rokiem, wybrane wskaźniki stosunku do integracji z Unią Europejską zamieścili w swoich badaniach nasi partnerzy z ośrodków badawczych w krajach ubiegających się wraz z nami o członkostwo w tej organizacji - w Czechach (IVVM) oraz na Węgrzech (TÁRKI). Po raz pierwszy w badaniu dotyczącym opinii o integracji wzięły udział, za pośrednictwem współpracujących z nami ośrodków - Vilmorus oraz KIIS, społeczeństwa Litwy oraz Ukrainy. Wprawdzie Ukraina formalnie nie ubiega się o wejście do Unii Europejskiej, jednak z deklaracji przedstawicieli jej władz wynika, że członkostwo w tej organizacji jest jednym z jej strategicznych celów.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (120) przeprowadzono w dniach 11-16 maja 2000 roku na 1057-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski. Sondaż w Czechach (IVVM) zrealizowano w dniach 1-9 maja 2000 (N=1034), na Węgrzech (TÁRKI) 5-16 maja 2000 (N=1524), na Litwie (Vilmorus) 11-14 maja 2000 (N=1010), na Ukrainie (KIIS) 17-27 maja 2000 (N=2098).

ZMIANY OPINII O INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

Poparcie dla integracji

W ciągu ostatnich trzech miesięcy (od lutego do maja) nieco wzrosła (o 4 punkty procentowe) liczba zwolenników integracji Polski z Unią Europejską. Obecnie 59% ankietowanych głosowałoby za wejściem naszego kraju do tej organizacji, a jedna czwarta byłaby przeciw. W ciągu ostatniego roku poparcie dla integracji podlegało tylko niewielkim wahaniom, w sumie więc można mówić o jego stabilizacji w tym okresie. Oznacza to, że obserwowana w ostatnich latach tendencja do obniżania się społecznej aprobaty integracji została jak dotychczas zahamowana.

Tabela 1

Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI '94	V '95	V '96	III '97	IV '97	VIII '97	V '98	VIII '98	XII '98	V '99	XI '99	II 2000	V 2000
	w procentach												
- za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	77	72	80	72	72	72	66	63	64	55	59	55	59
- przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	6	9	7	12	11	12	19	19	19	26	26	26	25
Trudno powiedzieć	17	19	13	16	18	15	15	18	17	19	15	19	16

Analiza deklaracji ankietowanych w poszczególnych grupach społecznych potwierdza wielokrotnie już diagnozowaną prawidłowość, że poparcie dla integracji sprzyja wyższy status społeczno-ekonomiczny badanych oraz młody wiek. Najwyższe wskaźniki aprobaty integracji rejestrujemy wśród osób z wyższym wykształceniem, badanych osiągających najwyższe miesięczne dochody *per capita* w rodzinie (powyżej 799 zł), zadowolonych z własnych warunków materialnych, a także uczniów i studentów oraz generalnie ludzi młodych - do 24 roku życia. Wśród grup społeczno-zawodowych za wejściem Polski do Unii Europejskiej najczęściej opowiadają się przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz prywatni przedsiębiorcy.

Do grup najbardziej sceptycznie nastawionych do integracji należą rolnicy. Jednak po raz pierwszy od dłuższego czasu nie odnotowaliśmy wśród nich przewagi przeciwników integracji nad jej zwolennikami. O ile w dwóch poprzednich pomiarach ponad połowa rolników deklarowała zamiar odrzucenia integracji w referendum (w listopadzie '99 - 58% i lutym tego roku - 56%), a popierało ją odpowiednio 34% i 23%, o tyle obecnie w tej grupie wyrównały się odsetki przeciwników (41%) i zwolenników (40%) integracji. Dopiero jednak następne badania pokażą, czy rzeczywiście jest to zapowiedź jakiejś głębszej zmiany w myśleniu rolników o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej

W elektoratach partyjnych idea integracji cieszy się niezmiennie największym poparciem wśród sympatyków Unii Wolności, którzy niemal jednomyślnie gotowi są poprzeć ją w referendum. Najbardziej sceptyczny stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej zachowują potencjalni wyborcy PSL, choć obecnie również wśród nich zwolennicy integracji przeważają nad jej przeciwnikami. Ponadto utrzymuje się nieco bardziej przychylny stosunek do integracji wśród sympatyków AWS niż SLD.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):		
	za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
UW	94	6	0
AWS	72	16	13
SLD	62	26	12
PSL	44	34	22

W ostatnim półroczu nieco zwiększyło się malejące dotychczas przekonanie o potrzebie jak najszybszej integracji, rozumianej jako warunek przyspieszenia modernizacji gospodarki naszego kraju. Nadal jednak większość ankietowanych (58%) sądzi, że Polska nie jest jeszcze gotowa gospodarczo do wejścia do UE. Za szybką integracją warunkującą postęp

w naprawie gospodarki opowiada się o połowę mniejszy odsetek badanych (29%). Obecnie opinie w tej kwestii są najbardziej zbliżone do odnotowanych w maju ubiegłego roku.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem:	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IV '97	VIII '97	XII '98	V '99	XI '99	V 2000
	w procentach					
- Polska powinna najpierw naprawić, zmodernizować gospodarkę, a dopiero potem starać się o przyjęcie do Unii Europejskiej	48	43	50	58	62	58
- Polska powinna starać się jak najszybciej wejść do Unii Europejskiej, ponieważ członkostwo w Unii przyspieszy naprawę, modernizację gospodarki Polski	40	39	34	26	27	29
Trudno powiedzieć	12	19	16	16	11	13

Przekonanie, że Polska jest jeszcze zbyt słaba gospodarczo, aby wejść do Unii Europejskiej, przeważa niemal we wszystkich grupach społeczno-zawodowych, ale szczególnie silne jest ono wśród rolników (80% wskazań). Wyjątek stanowią osoby z wyższym wykształceniem, spośród których połowa opowiada się za jak najszybszą integracją.

W elektoratach partyjnych opinie w tej kwestii są zróżnicowane. Zwolennicy ugrupowań koalicyjnych - AWS, zwłaszcza zaś UW - przychylają się raczej do postulatu szybkiego wejścia do UE postrzeganego jako katalizator przyspieszenia modernizacji gospodarczej, natomiast sympatycy partii opozycyjnych - SLD i PSL - w większości chcieliby opóźnienia integracji do czasu pełniejszej realizacji reform gospodarczych.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem:		
	Polska powinna najpierw naprawić, zmodernizować gospodarkę, a dopiero potem starać się o przyjęcie do Unii Europejskiej	Polska powinna starać się jak najszybciej wejść do Unii Europejskiej, ponieważ członkostwo w Unii przyspieszy naprawę, modernizację gospodarki Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
UW	40	57	3
AWS	41	49	10
SLD	64	30	6
PSL	65	14	22

Pogląd, że Polska nie jest jeszcze gospodarczo przygotowana do integracji, podzielają nie tylko osoby, które w referendum głosowałyby przeciw niej (87%), ale w znacznej części również zwolennicy integracji deklarujący chęć poparcia jej w głosowaniu (47%).

Ocena dotychczasowych stosunków Polski z Unią Europejską

W ostatnim okresie minimalnie poprawiło się postrzeganie dotychczasowych stosunków Polski z krajami Unii. W dalszym ciągu jednak największy odsetek badanych (44%) ocenia je jako korzystne przede wszystkim dla państw skupionych w tej organizacji. Jako przynoszące profity głównie Polsce określa je 8% respondentów, a jako obustronnie korzystne - 29% ankietowanych.

Tabela 5

Jak Pan(i) ocenia dotychczasowe stosunki między Polską a Unią Europejską? Komu przynoszą one więcej korzyści?	Wskazania respondentów według terminów badań								
	VII '93	III '94	V '95	V '96	VIII '97	VIII '98	V '99	XI '99	V 2000
	w procentach								
Państwom UE	41	38	31	19	28	39	39	47	44
Polsce	5	8	11	11	11	7	8	8	8
Jednakowo - Polsce i UE	27	26	33	46	35	30	30	27	29
Trudno powiedzieć	27	27	26	24	27	24	23	17	19

Stosunkowo najlepiej dotychczasowe relacje Polski z Unią Europejską postrzegają uczniowie i studenci, generalnie ludzie młodzi - do 24 roku życia oraz badani z wyższym wykształceniem, a spośród grup zawodowych - kadra kierownicza i inteligencja, osoby pracujące na własny rachunek. W dalszym ciągu krytycznie oceniają stosunki naszego kraju z UE - jako korzystne głównie dla naszego partnera - przede wszystkim rolnicy (69%), a w mniejszym stopniu także: robotnicy wykwalifikowani, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz osoby o najniższych deklarowanych miesięcznych dochodach *per capita* w rodzinie (do 275 zł).

Tabela 6

Jak Pan(i) ocenia dotychczasowe stosunki między Polską a Unią Europejską? Komu przynoszą one więcej korzyści?	Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):		
	za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Państwom UE	47	39	14
Polsce	94	3	3
Jednakowo - Polsce i UE	80	9	11
Trudno powiedzieć	43	25	32

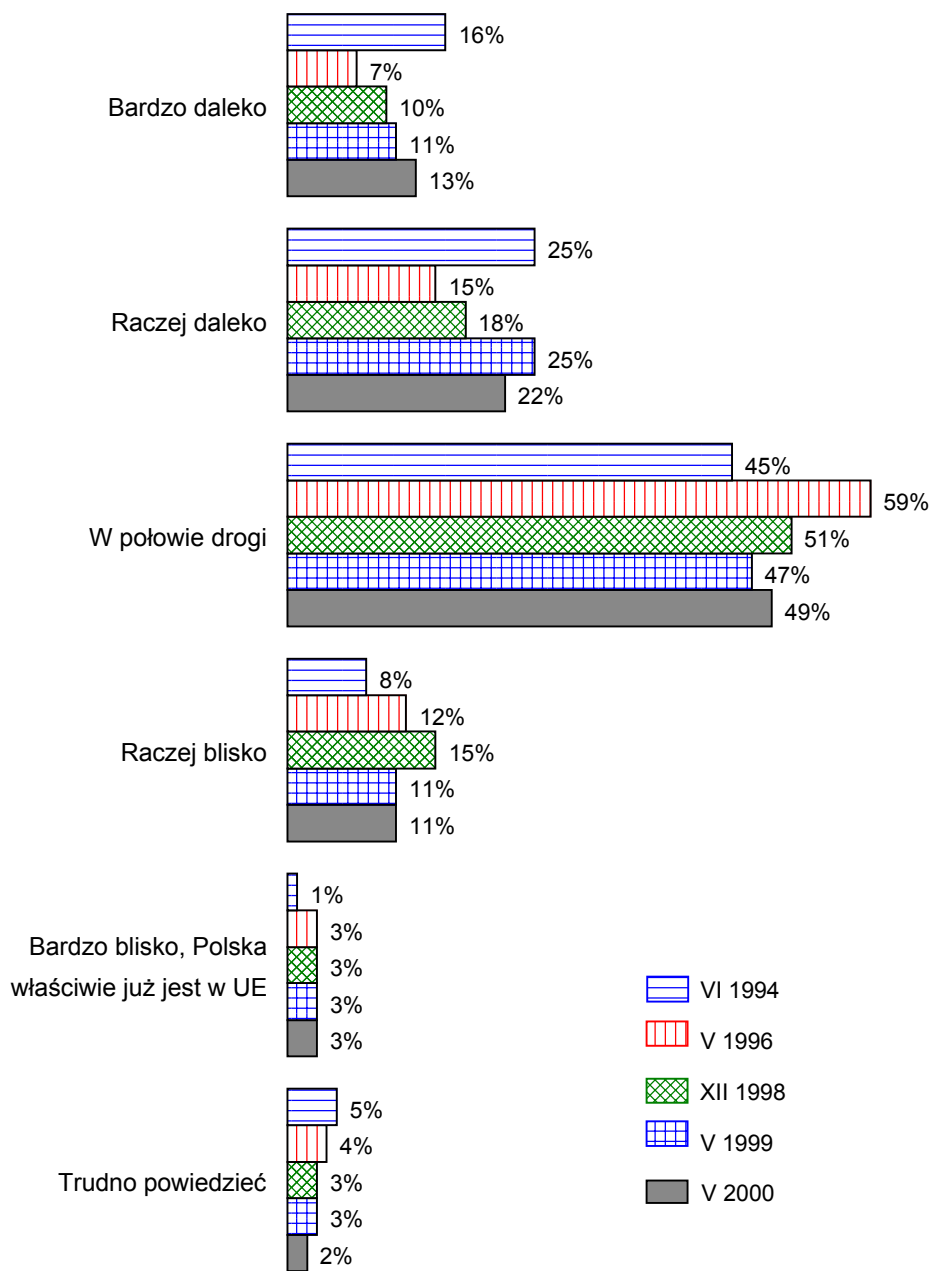
Postrzeganie dotychczasowych relacji między Polską a Unią Europejską ma zasadnicze znaczenie dla aprobaty naszego członkostwa w tej organizacji. Wśród osób zadowolonych z rozwoju wzajemnych kontaktów (określających je jako korzystne głównie dla Polski lub na równi dla obu stron) odsetek zwolenników integracji jest zdecydowanie wyższy niż wśród oceniających je krytycznie.

Postrzegany dystans dzielący nas od uzyskania członkostwa w Unii Europejskiej

W odczuciu społecznym ostatni rok nie przybliżył Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. Od maja '99 bowiem nie zmieniło się znacząco postrzeganie dystansu, jaki nas jeszcze dzieli od wejścia do tej organizacji. Podobnie jak w latach ubiegłych, największy odsetek badanych sądzi, że pokonaliśmy połowę drogi do Unii Europejskiej (49% wskazań). Pozostałe osoby wyraźnie częściej sądzą, że jesteśmy daleko na naszej drodze do członkostwa w Unii (35%), niż oceniają, że już niewiele dzieli nas od jego uzyskania (14%).

RYŚ. 1. JAK PAN(I) OCENIA, JAK BLISKO CZY TEŻ JAK DALEKO JEST POLSKA NA SWOJEJ DRODZE DO TEGO, ABY STAĆ SIĘ PEŁNOPRAWNYM CZŁONKIEM UNII EUROPEJSKIEJ

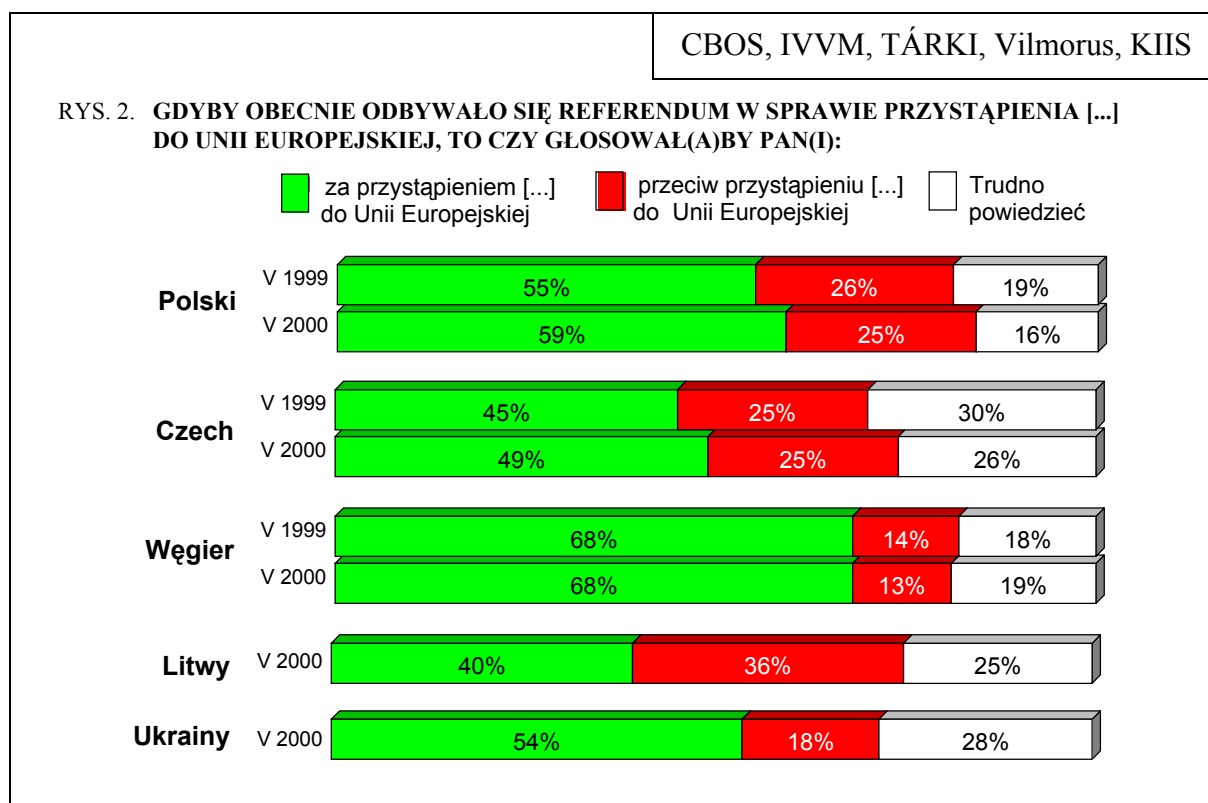
Odpowiadając na to pytanie respondenci posługiwali się skalą od 0 do 10, na której 0 oznaczało, że Polska właściwie już jest w Unii Europejskiej, a 10 - że droga do niej jest jeszcze bardzo długa. Kategoria „bardzo blisko” obejmowała punkty na skali 0-1, „raczej blisko” - 2-3, „w połowie drogi” - 4-6, „raczej daleko” - 7-8, „bardzo daleko” - 9-10.

Dystans, jaki mamy jeszcze do pokonania, aby stać się członkiem Unii Europejskiej, częściej podkreślają osoby przeciwnie wejściu Polski do tej organizacji niż jego zwolennicy.

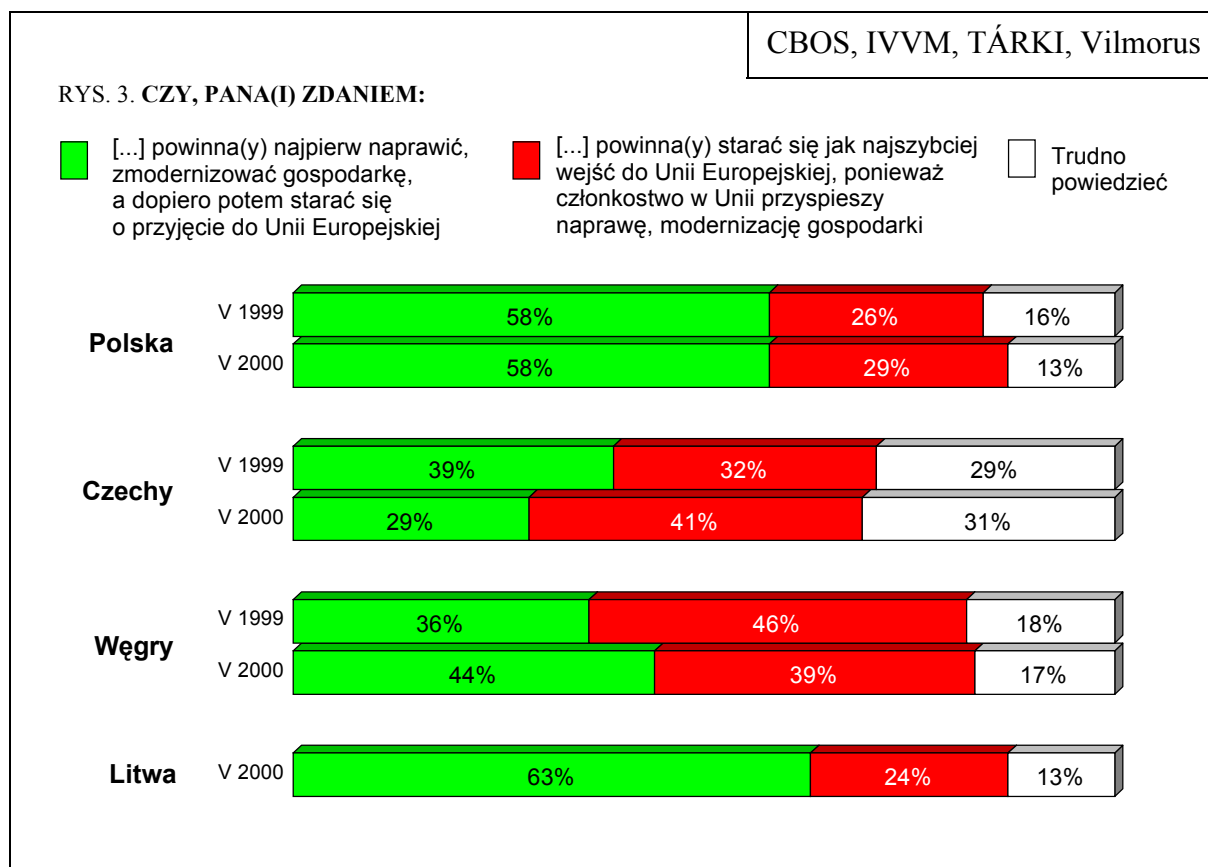
OPINIE POLAKÓW, CZECHÓW, WĘGRÓW, LITWINÓW I UKRAIŃCÓW O INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

Spośród pięciu badanych społeczeństw wyraźnie największe poparcie dla integracji z Unią Europejską deklarują Węgrzy. Tak samo jak przed rokiem, ponad dwie trzecie z nich opowiedziałyby się za przystąpieniem do tej organizacji w ewentualnym referendum w tej sprawie. Najniższy wskaźnik aprobaty integracji rejestrujemy na Litwie, gdzie zwolenników jej wejścia do Unii (40%) jest tylko nieco więcej niż przeciwników (36%). W Polsce poparcie dla przystąpienia do Unii Europejskiej jest na tle badanych krajów relatywnie wysokie; podobnie jak w ubiegłym roku wyższe niż w Republice Czeskiej, gdzie za integracją opowiada się niespełna połowa ankietowanych. W obu krajach odsetek przeciwników przystąpienia do Unii Europejskiej kształtuje się na takim samym poziomie (po 25%).

Stosunkowo przychylni integracji są Ukraińcy. Obecnie, w chwili gdy wejście Ukrainy do Unii Europejskiej wydaje się być jeszcze dość odległe, ponad połowa mieszkańców tego kraju głosowałoby w ewentualnym referendum na ten temat za przystąpieniem do tej organizacji, a niemal jedna piąta - według deklaracji - byłaby przeciw.

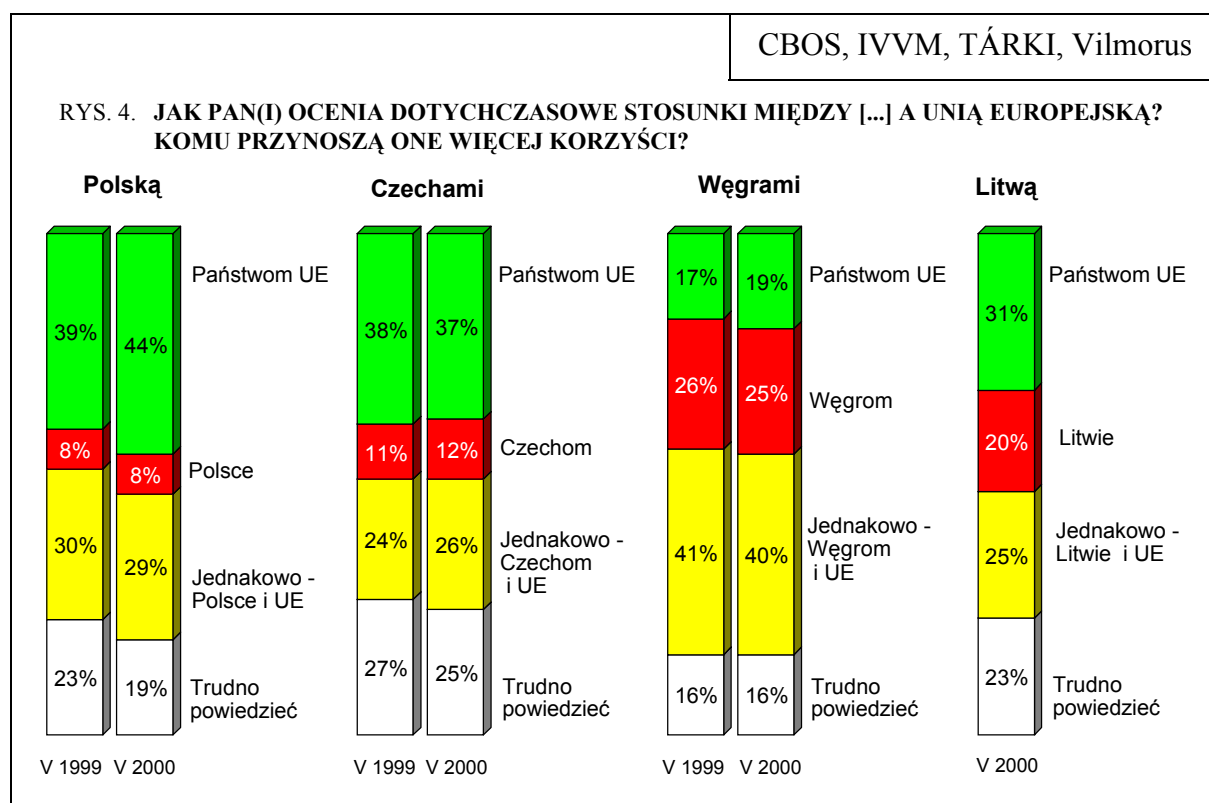
Mimo że na Węgrzech utrzymuje się największe poparcie dla członkostwa w Unii Europejskiej, w ostatnim roku osłabła tam akceptacja szybkiej integracji, pojmowanej jako warunek przyspieszenia przemian ekonomicznych, a przewagę zaczęła zyskiwać opcja zakładająca konieczność uprzedniej modernizacji gospodarki. Odwrotnie w Czechach - przekonanie o potrzebie wstrzymania integracji z UE do czasu większego zaawansowania reform gospodarczych zaczęło ustępować przekonaniu o konieczności jak najszybszego wejścia do Unii. Obecnie Czechy są jedynym krajem - spośród czterech, w których badano opinie w tej kwestii - gdzie przeważa poparcie dla szybkiej integracji. Generalnie zarówno na Węgrzech, jak i w Czechach liczba osób opowiadających się za jak najszybszym wejściem do Unii rozumianym jako katalizator przemian ekonomicznych jest większa niż w Polsce. Może to oznaczać mniejsze niż w naszym kraju obawy o konkurencyjność rodzimych gospodarek po wejściu do tej organizacji. Na Litwie opinie w tej kwestii są zbliżone do obserwowanych w Polsce. Litwini jeszcze nieco częściej niż Polacy wyrażają przekonanie, że ich kraj jest zbyt słaby gospodarczo, aby starać się o przyjęcie do Unii Europejskiej.

Węgrzy wyróżniają się nie tylko największym poparciem dla integracji, wyrażającym się w gotowości pozytywnego głosowania w ewentualnym referendum na ten temat, ale także relatywnie najlepszą oceną dotychczasowych stosunków ich kraju z Unią Europejską. Podobnie jak rok temu, największy odsetek Węgrów (40%) określa je jako jednakowo korzystne dla ich państwa i Unii, a jedna czwarta - jako przynoszące profity przede wszystkim Węgrom.

Stosunkowo najbardziej krytyczni w ocenie dotychczasowych relacji swojego kraju z państwami Unii są Polacy (44% uważa, że przynoszą one korzyści przede wszystkim państwom UE). Nieco lepiej oceniają je Czesi - 37% z nich określa je jako korzystne dla unijnych partnerów. Tylko niewielkie odsetki Polaków i Czechów sądzą, że na stosunkach z Unią zyskują przede wszystkim ich państwa.

Na tym tle odczucia Litwinów można określić jako umiarkowane zadowolenie ze stanu wzajemnych stosunków między ich krajem a Unią Europejską. Opinie Litwinów są relatywnie najbardziej zróżnicowane. Wprawdzie blisko jedna trzecia określa je jako korzystne przede wszystkim dla państw skupionych w tej organizacji, ale zdaniem jednej czwartej przynoszą one porównywalne zyski obu stronom, a jedna piąta sądzi, że ich beneficjentem jest w głównej mierze Litwa.

Społeczeństwa Węgier, Czech i Polski podobnie oceniają dystans dzielący ich kraje od wejścia do Unii Europejskiej. W każdym z tych państw największe odsetki badanych sądzą, że ich kraj jest mniej więcej w połowie drogi do tego, by stać się członkiem tej organizacji. Pozostali respondenci częściej wyrażają opinię, że uzyskanie członkostwa w Unii to jeszcze dość odległa perspektywa, niż sądzą, że osiągnięcie tego celu jest bliskie. Relatywnie w największym stopniu o rychłym wejściu do Unii Europejskiej przekonani są Węgrzy. O ile jednak w ostatnim roku postrzegany dystans na drodze do Unii nieco zmniejszył się w Czechach, nie zmienił się w Polsce, o tyle nieco wzrósł na Węgrzech.

W odczuciu Litwinów i Ukraińców perspektywa wejścia ich krajów do Unii Europejskiej jest wyraźnie bardziej odległa. Społeczeństwa obu naszych wschodnich sąsiadów w większości sądzą, że ich państwa są jeszcze daleko na drodze do uzyskania członkostwa w tej organizacji. Oceny te są szczególnie rozpowszechnione na Ukrainie.

Tabela 7

	Jak Pan(i) ocenia, jak blisko czy też jak daleko jest [...] na swojej drodze do tego, aby stać się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej?											
	Bardzo daleko		Raczej daleko		W połowie drogi		Raczej blisko		Bardzo blisko, właściwie jest już w UE		Trudno powiedzieć	
	V 1999	V 2000	V 1999	V 2000	V 1999	V 2000	V 1999	V 2000	V 1999	V 2000	V 1999	V 2000
	w procentach											
Polska	11	13	25	22	47	49	11	11	3	3	3	2
Czechy	15	13	21	19	40	39	8	15	2	2	14	12
Węgry	7	12	11	14	43	42	16	15	4	2	19	15
Litwa	-	34	-	25	-	33	-	7	-	1	-	0
Ukraina	-	41	-	24	-	26	-	7	-	3	-	0

W ostatnim roku można mówić o zahamowaniu obserwowanej wcześniej tendencji do obniżania się społecznego poparcia dla integracji Polski z Unią Europejską. Mimo stosunkowo wysokiej akceptacji członkostwa naszego kraju w tej organizacji, nadal dominuje

jednak przekonanie, że priorytetem powinno być wzmocnienie gospodarki przed przystąpieniem do Unii, a nie jego szybki termin. Utrzymuje się również poczucie, że to w głównej mierze państwa Piętnastki odnoszą korzyści z zacieśniania naszych wzajemnych kontaktów. Należy sądzić, że źródłem tego rodzaju opinii są utrzymujące się negatywne oceny stanu polskiej gospodarki i obawy o jej konkurencyjność.

Spośród pięciu badanych społeczeństw Węgrzy charakteryzują się, ogólnie rzecz biorąc, najbardziej prointegracyjnym nastawieniem. Podobnie jak w roku ubiegłym, ponad dwie trzecie z nich głosowałyby za przystąpieniem do Unii, choć postulat szybkiej integracji rozumianej jako warunek przyspieszenia modernizacji gospodarczej nie zyskuje już na Węgrzech równie dużo zwolenników jak rok temu. Węgrzy są także stosunkowo najbardziej zadowoleni z dotychczasowych stosunków ich kraju z państwami Unii Europejskiej i nadal relatywnie najlepiej oceniają zaawansowanie procesu integracji z tą organizacją.

W Czechach poparcie dla integracji jest, podobnie jak przed rokiem, niższe niż w Polsce, choć zarazem jedynie w tym kraju, zwolennicy szybkiego przystąpienia do UE przeważają nad tymi, którzy uważają, że proces ten powinna poprzedzić dalsza modernizacja gospodarki. Czesi tylko nieco lepiej niż Polacy oceniają wzajemne kontakty ich kraju z państwami unijnymi. Natomiast podobnie jak Polacy i Węgrzy najczęściej sądzą, że ich kraj jest mniej więcej w połowie do drogi do uzyskania członkostwa w Unii.

Najmniej przychylny stosunek do integracji mają Litwini, którzy w ewentualnym referendum tylko nieco częściej opowiedzieliby się za nią, niż głosowaliby przeciw. W większości są przekonani, że należy wstrzymać się z wejściem do Unii do czasu pełniejszej realizacji reform gospodarczych. Zarazem jednak Litwini mniej krytycznie niż Czesi i Polacy oceniają dotychczasowe stosunki ich kraju z państwami Piętnastki. Zdaniem Litwinów dystans dzielący ich od wejścia do Unii jest jeszcze duży.

W odczuciu Ukraińców perspektywa przystąpienia ich kraju do tej organizacji jest jeszcze odległa, jednak częściej niż Litwini, a także Czesi gotowi byłiby głosować za integracją w ewentualnym referendum na ten temat.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w Polsce odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):
 1 - za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej;
 2 - przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	25	16	1054
Płeć				
Mężczyźni	61	26	13	500
Kobiety	58	24	18	554
Wiek				
18-24 lat	73	19	8	151
25-34	65	20	15	185
35-44	56	25	19	209
45-54	59	27	14	212
55-64	51	29	20	124
65 lat i więcej	51	30	19	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	33	18	385
Miasto do 20 tys.	62	19	18	131
20-100 tys.	64	23	13	196
101-500 tys.	68	16	16	207
501 tys. i więcej mieszk.	67	22	11	135
Wykształcenie				
Podstawowe	54	26	19	285
Zasadnicze zawodowe	51	33	16	297
Średnie	63	23	14	368
Wyższe	84	8	9	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	74	12	14	72
Prac. umysł. niż. szczebla	73	19	8	116
Pracownicy fiz.- umysł.	66	25	9	81
Robotnicy wykwalifikowani	55	31	14	96
Robotnicy niewykwalifik.	46	25	29	39
Rolnicy	40	41	18	74
Pracujący na własny rach.	68	21	11	51
Bierni zawodowo				
Renciści	44	27	28	112
Emeryci	57	27	16	190
Uczniowie i studenci	85	11	4	57
Bezrobotni	56	25	19	98
Gospodynie domowe i inni	57	26	17	68
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	62	28	10	192
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	20	14	87
sekt. pryw. poza rolnict.	70	17	13	199
prywatnym gosp. rolnym	40	40	20	81
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	55	27	18	153
276-399	54	26	19	112
400-549	56	30	14	178
550-799	60	23	17	152
Powyżej 799 zł	71	18	11	171
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	33	18	345
Średnie	59	25	16	481
Dobre	75	13	12	228
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	22	19	87
Raz w tygodniu	55	28	17	558
1-2 razy w miesiącu	58	30	13	138
Kilka razy w roku	65	20	15	182
W ogóle nie uczestniczy	75	16	9	88
Poglądy polityczne				
Lewica	60	28	12	309
Centrum	68	18	14	307
Prawica	67	22	11	222
Trudno powiedzieć	39	32	29	216

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem: 1 - Polska powinna najpierw naprawić, zmodernizować gospodarkę, a dopiero potem starać się o przyjęcie do Unii Europejskiej; 2 - Polska powinna starać się jak najszybciej wejść do Unii Europejskiej, ponieważ członkostwo w Unii przyspieszy naprawę, modernizację gospodarki Polski

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	58	29	13	1056
Płeć				
Mężczyźni	62	29	9	501
Kobiety	55	29	16	554
Wiek				
18-24 lat	57	36	7	151
25-34	55	35	10	187
35-44	60	26	14	209
45-54	68	24	8	212
55-64	54	28	18	124
65 lat i więcej	54	25	21	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	64	21	15	385
Miasto do 20 tys.	54	34	12	131
20-100 tys.	62	31	7	197
101-500 tys.	56	32	13	207
501 tys. i więcej mieszk.	49	36	16	135
Wykształcenie				
Podstawowe	57	24	19	285
Zasadnicze zawodowe	67	22	12	297
Średnie	58	32	10	369
Wyższe	43	50	7	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	51	41	8	72
Prac. umysł. niż. szczebla	59	35	6	116
Pracownicy fiz. - umysł.	67	23	10	81
Robotnicy wykwalifikowani	64	28	8	97
Robotnicy niewykwalifik.	57	27	17	39
Rolnicy	80	12	7	74
Pracujący na własny rach.	59	33	8	51
Bierni zawodowo				
Renciści	50	24	25	112
Emeryci	50	30	20	190
Uczniowie i studenci	51	40	9	57
Bezrobotni	61	29	10	98
Gospodynie domowe i inni	64	24	13	68
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	62	30	8	192
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	58	36	5	88
sekt. pryw. poza rolnict.	58	32	10	200
prywatnym gosp. rolnym	75	12	13	81
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	69	17	14	153
276-399	63	22	15	112
400-549	57	30	13	178
550-799	53	34	13	152
Powyżej 799 zł	55	37	8	171
Ocena własnych war. mater.				
Złe	60	23	17	345
Średnie	58	30	12	482
Dobre	57	35	8	228
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	30	15	87
Raz w tygodniu	60	26	14	559
1-2 razy w miesiącu	61	32	7	138
Kilka razy w roku	55	33	13	182
W ogóle nie uczestniczy	61	32	7	88
Poglądy polityczne				
Lewica	65	27	8	309
Centrum	61	33	6	307
Prawica	54	37	9	222
Trudno powiedzieć	50	18	32	216

Tabela 3. Jak ocenia Pan(i) dotychczasowe stosunki między Polską a Unią Europejską? Komu przynoszą one więcej korzyści? 1 - Państwom Unii Europejskiej; 2 - Polsce; 3 - Jednakowo - Polsce i Unii Europejskiej (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	8	29	19	1055
Płeć					
Mężczyźni	51	7	27	14	500
Kobiety	38	9	30	23	554
Wiek					
18-24 lat	36	13	36	15	151
25-34	42	10	29	20	186
35-44	54	9	21	17	209
45-54	52	6	31	10	212
55-64	46	8	25	21	124
65 lat i więcej	33	3	30	33	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	48	5	21	25	385
Miasto do 20 tys.	44	7	34	15	131
20-100 tys.	43	6	37	14	196
101-500 tys.	40	9	31	19	207
501 tys. i więcej mieszk.	42	18	27	13	135
Wykształcenie					
Podstawowe	35	6	30	29	285
Zasadnicze zawodowe	57	7	22	14	297
Średnie	44	9	30	16	368
Wyższe	35	13	37	16	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	43	14	36	7	72
Prac. umysł. niż. szczebla	46	16	25	13	116
Pracownicy fiz. - umysł.	44	9	28	19	81
Robotnicy wykwalifikowani	58	7	24	11	96
Robotnicy niewykwalifik.	42	3	32	23	39
Rolnicy	69	4	9	18	74
Pracujący na własny rach.	42	9	36	13	51
Bierni zawodowo					
Renciści	40	7	25	27	112
Emeryci	37	4	31	28	190
Uczniowie i studenci	26	12	50	11	57
Bezrobotni	43	6	33	17	98
Gospodynie domowe i inni	45	5	23	27	68
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	51	8	27	14	192
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	36	14	35	14	87
sekt. pryw. poza rolnict.	47	12	28	13	200
prywatnym gosp. rolnym	67	4	10	20	81
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	57	4	25	14	153
276-399	48	5	33	13	112
400-549	38	8	30	24	178
550-799	42	10	32	16	152
Powyżej 799 zł	43	11	31	15	171
Ocena własnych war. mater.					
Złe	50	4	23	23	345
Średnie	43	9	30	18	481
Dobre	37	12	35	16	228
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	38	8	34	19	87
Raz w tygodniu	47	6	27	20	558
1-2 razy w miesiącu	41	12	28	18	138
Kilka razy w roku	43	10	29	18	182
W ogóle nie uczestniczy	42	8	34	16	88
Poglądy polityczne					
Lewica	54	7	28	11	309
Centrum	40	10	34	16	307
Prawica	46	11	31	13	222
Trudno powiedzieć	36	3	20	41	216

Tabela 4. Jak Pan(i) ocenia, jak blisko czy też jak daleko jest Polska na swojej drodze do tego, aby stać się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej?

(%)

	Bardzo blisko	Raczej blisko	W połowie drogi	Raczej daleko	Bardzo daleko	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	11	49	22	13	2	1054
Płeć							
Mężczyźni	2	12	53	20	13	1	500
Kobiety	3	11	46	24	12	3	554
Wiek							
18-24 lat	2	9	61	22	6	1	151
25-34	2	15	49	19	13	1	186
35-44	2	11	45	27	13	2	208
45-54	2	9	51	22	15	0	212
55-64	6	13	48	22	11	0	124
65 lat i więcej	2	10	45	21	15	7	174
Miejsce zamieszkania							
Wieś	3	10	45	24	15	3	385
Miasto do 20 tys.	2	11	60	16	11	0	131
20-100 tys.	1	12	54	22	9	2	196
101-500 tys.	2	11	52	22	12	1	207
501 tys.i więcej mieszk.	4	14	42	23	13	4	135
Wykształcenie							
Podstawowe	3	11	51	19	12	4	285
Zasadnicze zawodowe	1	10	49	25	15	0	296
Średnie	2	11	49	23	13	2	368
Wyższe	5	13	50	21	10	2	105
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	5	9	63	13	9	0	72
Prac. umysł. niż. szczebla	2	12	41	33	12	0	116
Pracownicy fiz. - umysł.	3	14	54	18	8	3	81
Robotnicy wykwalifikowani	2	11	54	13	20	1	96
Robotnicy niewykwalifik.	6	3	46	15	24	5	39
Rolnicy	2	2	40	32	24	0	74
Pracujący na własny rach.	2	13	56	21	8	0	51
Bierni zawodowo							
Renciści	2	14	48	22	13	2	112
Emeryci	3	12	44	22	14	5	190
Uczniowie i studenci	0	18	57	21	4	0	57
Bezrobotni	0	12	50	25	10	3	98
Gospodynie domowe i inni	5	9	55	25	4	2	68
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	4	11	48	22	14	1	192
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	1	13	52	21	14	0	87
sekt. pryw. poza rolnict.	2	11	53	17	14	2	200
prywatnym gosp. rolnym	2	7	41	28	22	0	81
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	1	10	49	20	19	1	153
276-399	9	10	52	18	8	2	112
400-549	1	10	51	23	13	2	178
550-799	3	9	45	27	15	1	152
Powyżej 799 zł	2	16	51	20	9	1	171
Ocena własnych war. mater.							
Złe	2	10	42	27	17	2	345
Średnie	3	9	52	21	12	2	481
Dobre	1	17	56	18	7	2	228
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	5	11	48	16	18	2	87
Raz w tygodniu	2	9	53	22	11	2	558
1-2 razy w miesiącu	1	17	44	23	13	2	138
Kilka razy w roku	3	16	42	26	13	0	182
W ogóle nie uczestniczy	3	7	54	18	17	1	87
Poglądy polityczne							
Lewica	1	10	45	27	17	0	309
Centrum	2	14	55	19	9	0	307
Prawica	5	12	50	21	9	2	222
Trudno powiedzieć	2	9	47	20	15	7	216